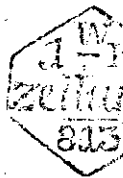

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden September 7-dik napján, 1813-dik esztendőben.

B é t s.

Rövid emlékezetet tettünk, arról a' múlt pénteken költ Magyar Kurirban, hogy a' Bécsi Érsek rendelkezéséből, e' folyó holnap 2-ik, 3-ik, és 4-ik napjain, a' Sz. István templomában buzgó áhétatosságok fognak a' jelenvaló háború szerentsés kimene- teléért tartatni. Ennek az idvesseges redelés- nek nagy készséggel engedemeskedvén ezen népes városnak lakosai, a' nevezett napokon azon áhétatosságok reggeli kilentz óraker- elkezdődvén dél után hat óráig tartottak az- óltári szentségnek kitétele alatt, mellyekre minden közönséges hivatalbéli személyek, institutumok, minden belső's külső város- beli papok, egyházi gyülekezetek nagy számmal megjelentenek, és mind a' belső, mind a' külső városokban áhétatos bútsú- járások tartattak. A' múlt vasárnapon kez- dődvén, minden innep napokon imadtságok fognak tartatni; az uralkodó Fejedelem, az Austriai Statusok, sőt az egész Európa bol- dogágáért, és a' közönséges ellenség ellen fogott fegyvernek szerentsés előmeneteléért.

A' Csasz. Kir. 11-ik Székely huszár- regimentnek kapitányát *Lestyák Janos* urat, 37 esztendőig való hiv. és megkülön- böztetett hadi szolgálatjára nézve, mind két nemen lévő törvényes maradékival egye-

témben, minden szokásban lévő taksa fia- tés nélkül a' Magyar és Erdély Országi ne- mesék rendibe méltoztatott Felseges Urunk számlálni.

A' legközelebb múlt szombaton, dél- után ötödfél óraker egy Csasz. Kir. stabalis- tisztt jött ide Cseh Országból, azon óhajtott örvendetés tudósítással, hogy az egyesült Csasz. Kir. armádiák fényes győzedelmet vettenek Szakszoniában a' Frantzia hadi se- regeknek. Ezt a' Kurirt, két lovas posta- tisztek, 26 posztillionok, és sok itt lévő gavallérok vezették be a' Leopold városnak tábor nevezetű fő utzáján a' belső városba. Egy Fr. zászlót és egy Frantzia sast vittek mellette, mellyeket a' hadi Kantzelláriába le is tettek. Lehetetlen azt az örömet le írni, a' mellyel fogadták a' Bécsi nagy számmal össze gyűlt lakosok ezt a' kurirt. — Ezen szerentsés történetnek meg hálalására, a' következett vasárnapon, a' Sz. István tem- plomában *Te deum laudamus* tartatott, a' melly alatt a' város bástyara vonatott szá- mos ágyukból három verisbéli szalvét- löttek.

Hadi Történetek:

A' közelebb múlt szombatnak estéjén: következő rendkívül való hadi tudósítás:

adatott ki a' Bécsi Diárium, vagy Udvari Ujságleveleknek 106-dik darabjában, a' melly tudósítás Töplitzben Cseh Országnak nevezetes városában költ a' múlt Augustus utolsó napján.

Az ellenség, *úgymond*, a' mi hátráló mozdulásaiuktól megsábitatván egynéhány magános seregeket küldött utánnuk Misniának értztermő hegyek közt való szoros útjain Cseh Országba. A' Frantzia első armádiának fő vezére *Vandamme* 52 batalion gyalogsággal, és négy vagy öt ezer lovassággal nyomult Königssteinből Péterswaldba előre. (Ez a' helység hosszú és erdős hely Cseh Országnak Leutmericzi Kerületjében, Drézdától négy mérföldre). Vele által ellenben állott Orosz Generális *Ostermann*, körülbelül 8000 emberrel, a' ki különös bátorsággal tartóztatta a' számos ellenséget. Augustus 29-dikén, dél tájban, az Orosz testőröz seregek terhes marsirozások után segítségére mentek *Ostermann* Generálnak, a' fő komandirozó Generál is egy granatiros brigadát, az az, osztályt küldött nékie segédelmére *Eichwald*ból, a' kik oroszláni bátorsággal megtámadván az ellenséget, azt hosszas erőlködések után Karwitzig vissza is verték, melly által alkalmatosságot szolgáltatnak az előre tett megtámadó rendeleteknek szerentsés eszközésekre.

Az Austriai Csász. Kir. fővezér *Hertzeg Schwarzenberg* Barclay de Tollyt az ellenség' megtámadására rüldötte, mellyet ő olly eszességgel végbe is vitt, a' millyent ő tőlle várni lehetett, — A' *Colloredo* és *Bianchi* osztályai és a' *Knorring* Orosz Generál brigadája, Augustus 30-dikán az ellenség bal szárnyát megkerülték az alatt, míg az Oroszok a' jobb szárnyát piszkálták, *Kleist* Generál pedig az ellenség háta megett, a' *Nollendorff* szoros útra marsirozott, s annál fogva annak hátrálását egészen megakályoztatta, a' midőn Generál *Knor-*

ring, a' maga derék lovasságával as ellenség első batteriájára rohanván, abban három ágyút foglalt el.

A' *Gr. Colloredo* F. M. Lajtinant tsapatja az ellenség bal szárnyát különös bátorsággal meg támadta, és azt mind *Parchwitz*ből, mind *Naudorfból* kikergette, Generál *Kleist* pedig a' *Neudorfi* szoros útát bétörte, következőképen kétségheesésből folyó dühösségbe ejtette az ellenséget, és mivel minden oldalról körülvéteztet, s elől az Oroszok által a' szoros utakba nyomtatott, csak egynéhány Frantzia lovasok vágták magokat által, a' többi vagy levágotott vagy elfogatott, és a' tsata piatz holt testekkel bétériteztet. A' fogságba esteknek 8000 ember ment a' számok, melly naponként mind jobban jobban nevedekett, 81 ágyút, 2 frantzia sást és 2 zászló nyertek a' győzedelmesek. — Gen. *Vandamme*, *Indzinör* Generális, *Haxo*, *Guiot*, és *Haimbrott* brigada Generálisok fogságba estek. — *Dumonceau*, *Montesquieu* - *Fezensec*, és *Hertzeg* *Reusz* osztályos Generálisok a' verekedés helyen maradtak, a' többi vagy elszéledett, vagy sebhe esett, következőképen a' Generális *Vandamme* osztály serege egészen semmivé tetettt.

A' mi megtámadó hadi munkaságunknak jó következesi ebben a' szempillantatban tettettek ki.

Prusszus General Lajtinant *Blücher* a' *Macdonald*, *Ney*, *Lauriston*, és *Sebastiani* Fr. Marsaloknak corpusaikat, Alsó Sleviában *Jauer* mellett megtámadta, és hosszas ellentállások után meg verte, öszve zavarta, 80 ágyút nyert, és a' leg újabb jelentés szerint 6000 emberét fogta el az ellenségnek, és többet is el fogott volna, ha nagy megkeseredéssel és bajonettákkal nem védelmezte volna magát az ellenség. — *Oberster Mannsfeld* az ellenség háta megett leg jobb haszonnal munkálódott, egynéhány kurirt elfogott, sokat hadi fog

ságra ejtett az ő ellene küldetett lovas osztályok közül, sőt a mi több, a Lipsiában lévő 8000 főből álló katona őrizetet is úgy meg rettentette, hogy ő ellene senkit sem mérészlent kiküldeni.

A' Svéciai korona herczeg is nagyon megverte a' Frantziákat középső Marchiában Teltow és Trebin mellett, és sok ágyúkat elvett tőlök. — Az egyesült Armádiák a' legtökéletesebb egyetértéssel folytatják hadi munkáikat.

A' Töplitzi fő hadi szállásról Sept. 1-ső napján, 1813 esztigy írnak. Ebben a' szempillantásban egy kurir érkezett ide *Blücher* Generáltól újabb győzedelmi hírekkel, melyeknek rövid summája a' következőkéből áll: Abból a' 8000 főből álló Frantzia nagy Armadiából, mely Szézsia ellenkiállított, allig maradt 10000 jó rendbe, a' többi mind elolvadt, vagy elszéledett. — A' győzedelmeseknek kezébe 15000 ember, 92 ágyú, 300 munitziós szekér, és 4 E. sas estenek, a' többi vagy megholt, vagy sebhe esett, vagy elszéledett — Egyedül a' Bóber folyóviznek hiaradása akadályoztatta meg az ellenségnek egészen való eltöröltetését Egyszersmind a' *Puthod* egész osztály serege is semmi vé lőn Löwenberg mellett, Generalisok, s minden stabalis tisztjeik Orosz General *Langeron* kezébe estek, a' kik el nem fogattattak a' Bóber vizebe fúttak. — A' Marsal *Macdonald* corpora is közel van el ényészéséhez.

Egy Töplitzi, September 1-ső napján, esteli hét óraker költ tudósításban következő hírek foglaltatnak a' Szézsiai armadiáról: Ebben az órában érkezett ide egy kurir a' *Blücher* General Armadájával össze kaptolt Orosz General *Langeron* armadiájától, olly örvendetes hiradással, hogy hertzeg *Scherbatow*, a' ki a' General *Langeron* osztály seregének avantgardáját, az az, előjáró seregét kommandirozza, a' *Lau-*

riston Corpusánál lévő General *Puthod* osztályát Augustus 29-ik napján, Löwenberg mellett egészen össze törte, s attól 16 ágyút, 50 puskaporos szekeret, és a' 144 és 146-ik Fr. linea regementeknek sassait elhyerte, három, vagy négy ezer embert hadi fogsagba ejtett, s ezek közt magát *Puthod* Generalist is. — Azeknek a' foglyoknak száma, a' kiket a' múlt Augustus, 26-ik napjától fogva a' *Blücher* General vezérlése alatt lévő hadi seregek a' Frantziák között elfogtak, 16000-nél többre megyen, és az ezekkel által ellenbe álló Frantzia armadia 10000 embernél többül nem áll, a' kik Augustus 29-ik napját követett eljel, Bunzlau mellett, a' Bóber vizén által mentek.

A' sokszor nevezett Prusszus General Lajtinant vezérlése alatt lévő Szézsiai Armadiának Brechelsdorfban, Augustus 26-ik napján költ tudósítása következő tárgyakat foglal magában: A' Mecklenburgi herczeg brigadájának, Augustus 23-ik napján, *Goldberg* mellett esett verekedése, a' jelenvaló táborozásnak leghevesebb verekedései közé tartozik. — Az ellenségnek számos tüze sok ágyúkat haszonvétel nélkül valókká tett, és nagy hézakokat csináltak is a' kedvező szempillantásokat használták, egy batteriát elfoglaltak, es két batalliont körülvettek. Ezt néhány Prusszus lovas eskadronok, és a' Mecklenburgiai huszár regement látván, az ellenség lovasságára rohantak, annak első lineáját a' 2-ikra, ezt a' 3-ikra nyomták, és mind a' gyalogságot, mind az ágyúzó szerszámokat megszebadi-tották. Maga a' Mecklenburgi hertzeg egy zászlót kezébe vévén a' hátráló batallionokat az ellenség ellen vezette.

Augustus 25-ik napján, az Orosz General *Sacken* corpora a' Marsal *Ney* corpusit már Haynauig úzte; de ez ismét megfordulván a' *Katzbach* nevű kis folyóvizhez nyomult elő. — Alloképest a' kom-

mandirozó Generális (*Blücher*) a' Gr. *Sacken* corpusát Malits mellett, a' Gen. *Yorket* Jauer mellett, a' Gr. *Langeron* Corpusát pedig a' Hengersdorfi, szép posztra állítottaki. — A' *Lauriston* Fr. Generál corpora Goldbergnél, az ő előjáró serege Boroszlótól öt mért földre Prausnitz mellett, a' Marsal *Macdonald* corpora *Rothkirchen* mellett, és Liegnitz környéken táboroztak.

A' Széziai kommandirozó, Generális a' nevezett Corpusoknak megtámadtatását Augustus 26-ik napjára, dél után, két órára határozta vala meg, olly módon, hogy mind a' három corpus mennyenek által Goldberg és Liegnitz közt a' Katzbach folyóvizén, és a' *York's Sacken* corporaikat hirtelen támadják meg a' Marsal *Ney* corpusát, az alatt pedig a' Gr. *Langeron* corpora, Goldberg mellett, a' *York* és *Sacken* corpusát hátul fedezzék. — Midőn a' Gen. *York* corpora a' Brechelsbœfi dombokra érkezett volna, tudára adatott, hogy a' Gr. *Langeron* és *York* Corporaikat az ellenség már megtámadta, és az előjáró sereget hátrább is nyomta.

Azomban a' kommandirozó Generális a' maga colonnéit meg állapítván, a' hegyek közt elrejtette, és noha reggeltől fogva egész estig esett az eső, 's a' fekete fellegek azon egész vidéket setettségbe borították is: mindazáltal *Weinberg* és *Eichholz* közt az ellenséget megtámadtatta. Legelsőben is a' *Horn* előjáró serege és brigádja tamadta meg az ellenség jobb szárnyát, ezt követte a' Mecklenburgi herczeg brigádja, a' *Hünerbein* brigádja a' bal szárnyát fedezte Fr. Generál *Lauriston* corpora ellen, a' *Steinmetz* brigádja reserváda állott.

Minekutánna, ezeket a' rendeléseket B. *Sacken* Generállal közölte 's őtet az ellenség bal szárnyának megtámadására buzdította volna a' kommandirozó Generális

legelsőben is a' gyalogságot küldötte ellene bajonéttakkal, a' Prussziai lovasság, különös eskadronokban az ellenség soraiba bevágott, egynéhány ágyukat elvett, és az ellene állott Fr. lovasságot hátrább verte, B. *Sacken* Generál is szüntelen előbre, nyomult, és sokakat a' Neis és Katzbach folyó vizekbe ugratott — Ez az útközet dél után három óraker kezdődött, és a' következett éjjel végződött el — Sok emberei, ágyui, és puskaporos szekerei estenek az ellenségnek a' győzedelmeseknek kezekbe, 16 ágyuk kardal vétettek, egy szoros útban 4 ágyuk, 2 haubitzak, és 39 puskaporos szekerek találtak — Az elfogatott Frantziáknak száma közt van *Südau* Generális, a' szövetséges hadi seregeknek veszteségek nem szembetűnő, egy fő rangú tiszt sem veszett el.

A' múlt Augustus 26-ik napján, a' midőn Dréda városát a' szövetséges hadi seregek megtámadták volna, az Orosz Császár Generál Adjutánsának Frantzia Ex Generál *Moraunak* (olvasd *Moro*) mind két lábát, a' terdin felől az agyú golyobis elszakasztotta. Az Orosz Császári leg első tábori Chirurgus mindjárt amputalta, az a' elvágta a' lábait, 's magát pedig Prágába küldötte; de senki sem találtatott az Eskulapius tanítványi közt, a' ki őtet a' haláltól megmenthette volna; e' folyó September 2-ik napján, reggeli 7 óraker sok keserves fájdalom közt vitézi pályafutását ő is elvégzette, 's lelketlen teste az Orosz Császár parantsolatjából Orosz Országba küldetett.

A' Töplítzi 2-ik Septemberi tudósítások szerént, I. *Sándor* Császár, a' Kulmi szerentsés, verekedés után, Feldmarsal Herczeg *Schwarzenberget* a' Sz. András vitézi Rendjének, Gróf *Radetzky* F. M. Lajtinantot a' Sz. Sándor Rendjének, *Bianchi* F. M. Lajtinantot pedig a' Sz. Anna vitézi

Rendjének első rangú keresztjével méltóztatott megajándékozni. — A' Fels. Austriai Császár és Magyar 's Cseh Országi Király, Gr. *Wittgenstein* Orosz Lovasság Generálisát, a' Maria Theresia kereszties vitézi közé számlálni, és azt végzeni méltóztatott, hogy azon a' helyen, mellyenn Augustus 29-ik napján, 6000 főből álló Orosz Csász. testőrző seregek, egy 40000 főből álló Fr. Armádiát, fél napig előre való nyomulásában meg tartoztattak, egy emlékeztető, oszlop állittatassék fel, és a' *Trebin*, *Jauer*, és *Lulm* mellett esett veredésekben nyert győzedelemért, Bécsben, a' Sz. István templomában *Te Deum laudamus tartasson.* (Ez a' múlt vasárnapon vegbe ment.) — Illyen *Te Deum laudamus* tartatott September 1-ső napján Töplitzben is, a' hol az Orosz Csász. és Prussziai Kir. testőrző seregek négysegeletű lineába állittatván, a' jelenvölt három Monárkák előtt egymás után elmársiroztak.

A' Svéciai korona hertzeg a' vezérlésre bízott Svékus, Prusszus és Orosz hadi seregeknek Frantziákon *Teltow* és *Trebin* mellett vett győzedelmekről következő hüületin adatott ki az ő Kir. Hercegsége *Rüsdosfi* fő hadi szállásán Augustus 23-ik napján.

Minekutánna, *ügymond*, minden tudósításokba azt a' jelentést vettük, hogy Napoleon Császár a' Reggioi, Cellunoi, 's Pádúai Hertáegeknak, és a' Bertrand 's Reynier Generálisoknak 80 ezer emberekből álló corporaik a' Bzruthi vidéken, Berlinhez két mértföldre, öszve húzta, és Berlin városa ellen akarta volna küldeni, következő rendeléseket küldött a' korona hertzeg: „A' Generál *Bülow* vezérlése alatt lévő Prusszus: harmadik corpus két divisiója Hunersdorf és Klein-Beeren közé mennyen; egy más osztálysereg Mittenvaldét és egy más Trebbint foglalja el,

hogy annál fogva az armáda mozdulásait elttikollyák. — A' Generál *Tauenzin* vezérlése alatt lévő 4-ik Prusszus corpus Blankenfeld alá gyűllött öszve; végtére Generál *Vobeser* Gubenből és Friedlandból Buchholzba marsirozni parantsoltattott.

A' Svéciai armádia Augustus 22-dik napján, reggeli hét órakor Potsdamból Saarmundba küldetett, melly a' szoros utakon által menvén Röhlsdorfba meg állapodott. — Az Orosz armádia a' Svéciait nyomba követte, és Gütergotzba állott ki vigyázatra. — Orosz Generál *Czernitseff*, Bilitzet, és Treuenbrizent, 3000 Kozákkal, és egy könnyű gyalog brigadával elfoglalta, és hogy Trebbinig, Luckenwaldig, Jüterbockig, és Luckauig sok portázó katonákat küldjön előbre, arra parantsolatot vett. Mivel a' kemek azt erőssítettek, hogy *Napoleon* Császár Luckaun által fogna Baruthba utazni, Gen. *Czernitseff* a' réa bizott dolgot pontosan végbe vitte, és félelmet 's nyughatatlanságot szerzett az ellenség háta megett. — Mivel Generál *Hirschfeld*, a' ki a' Magdeburgi vidékről Brandenburgon és Potsdámon keresztül sebes lépésekkel Saarmundba marsirozni, parantsoltatott, 10 óra alatt, öt Svéciai mért földet tett.

Mind ezek meglévén; Augustus 22-ik napjának reggelén, Generális Thütmen Trebbi mellett megtámadta az ellenség, és mivel nagy számmal volt, ötet azon posztból kimozdította, lassan lssan mind előbre nyomúlt, és azt az egész földet, melly Mittevalde és a' Saar-Bach közt fekszik, és erdőséggel 's tavakkal körül van véve, elfoglalta, Augustus 23-ik napján reggel a' Generál Bertrand corpora, egy szoros uton által menvén *Tauenzin* Generált meg támadta, de ez vitézi hátorsággal ellené állott, és sokakat ejtett fogságra az ellenség közzül. — Grosz Beeren helysége

get, a' melly ellen a' 7-dik Fr. osztály sereg küldetett, elfoglaltatott. — A' Reggion hertzeg (Marsal Oudinot) corpora Ahrens-dorf ellen küldetett, de mivel Grosz Beeren már el volt foglalva, a' táborhely közepétől 1000 ölnire eltávozott az ellenség, a' kit Generál *Bülow* megtámadván a' kormánya alatt volt Prusszus hadi seregekkel, ezek azon vitézi bátorsággal veredtek, mellyel a' hét esztendő háborúban, *II. Fridrik* Király alatt az ő seregei vitezkedtek. — Az ágyúzást több órákig tartott. A' Prusszus seregek az ártilléria védelme alatt előbre nyomultak, a' Fr. 7-ik corpust bajonettákkal meg támadták, a' lovasok is a' Páduai hertzeg corpusára rohantak, a' melly alkalmatossággal Prusszus Generál *Oppen* magát meg különböztette.

Az Orosz és Svécziái armádiák hadi rendbe állittatván készen várták az ellenségnek több corpusait, hogy azokat egyszerűs mind meg támadhassák. — Generál *Winzingerode* az Orosz seregeknek kommandirozó Generálisok, a' ki 10 ezer főből álló lovasságot vezérelt, és Gróf *Woronzow*, az Orosz gyalogságnak kormányzója a' Svécziái armádia lineája előtt állottak és hogy a' *Bülow* Generálissal való egyességet fenntarthatassák *Rühlsdorf*ot gyalogsággal bétöltöttek, de mivel az ellenségnek több corpusai az erdőből ki menni nem bátorokdíták, sem az Orosz sem a' Svécus seregek helyekből ki nem mozdultak. Azonközben mivel az ellenség *Rühls-*

dorfot fenyegette, és mivel könnyűszerű seregeit az ezen helység előtt állott Svécziái könnyű seregek közé nyomta, *Eő Kir.* Herczegsége is parantsolatot adott ki az eránt, hogy a' künu álló vigyázatok egynehány batallionnal erőssitessenek meg, és az ellenzégnek oldalába tsapjának. Ennek a' hadi népnék vezérlését *Cardell Obersterre* bizta *Eő Kir.* Herczegsége.

Ennek a' Grosz-Beereni ütközetnek 26 ágyúk, 30 puskaporos szekerek, sok bagasztia, és 1500 fogott Frantziák voltak a' gyümöltsei. Az elfogattak közt 40 tiszték, a' Szakszóniai testörző Uhlanusoknak *Obersterj*ekkel, és számos Fr. *Obrist-lajtinantok* és *Majorek* voltak. Az ellenség részéről, nagy volt a' meghóltaknak és sebhe estéknek száma, és minden nap sok erdőben barangoló Fr. katonákat fognak el a' nyomozásokra kiköldött Prusszus, Svécus és Orosz lovas katonák. Az ellenség *Trebbinen* túl vonta magát hátrább, a' melly várost két *Kozák* regiment foglalt el. *Bülow*, *Tauenzien*, és *Oruk* Generálisok mentenek az egész Orosz lovassággal a' megveretett Frantziáknak üzésekre. —

A' fogságra esett Erantzia tiszték és köz emberek közt sokat talált a' Svécziái korona hertzeg, a' kik ő alatta szolgáltanak vala a' Frantziáknál, a' kik sírásra fakadtak, látván előbbi vezérjeket.

A' Bétsi Cursus Sept. 3-ik napján: — 100 Forint *Conventziós* pénz, 166 és 1/4 Forint *Váltótrédulában*. — *Egy Császár* arany 7 forint 57 és 1/2 krajtzár.